

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

30 листопада 2011

Випуск 2

У цьому випуску:

Національний склад населення АРК за результатами Всеукраїнського перепису населення 2001 року
(<http://reskomnac.ark.gov.ua/mejnacotnosh/informanal-mat/93-nacionalniy-sostav>)
Стор. 1

Нормотворча діяльність Верховної Ради АР Крим у сфері захисту прав та свобод мешканців Криму різних національностей
Стор.2

Словник міжетнічної толерантності
Стор. 3

Крим толерантний (фестиваль «Армянський базар-2011»)
Стор.4

Національний склад населення Автономної Республіки Крим за результатами Всеукраїнського перепису населення 2001 року

	Наименование этноса	Кол-во (тыс.чел.)	в % ко всему населению
1.	русские	1180,44	58,32
2.	украинцы	492,22	24,32
3.	крымские татары	243,43	12,03
4.	белорусы	29,28	1,45
5.	татары	11,09	0,55
6.	армяне	8,76	0,43
7.	евреи	4,52	0,22
8.	поляки	3,87	0,19
9.	молдаване	3,76	0,19
10.	азербайджанцы	3,74	0,18
11.	узбеки	2,94	0,15
12.	корейцы	2,87	0,14
13.	греки	2,79	0,14
14.	немцы	2,53	0,13
15.	мордвины	2,20	0,11
16.	чуваши	2,17	0,11
17.	цыгане	1,89	0,09
18.	болгары	1,87	0,09
19.	грузины	1,77	0,09
20.	марийцы	1,08	0,05
21.	турки	0,96	0,05
22.	удмурты	0,86	0,04
23.	таджики	0,75	0,04
24.	чехи	0,74	0,04
25.	башкиры	0,72	0,04
26.	караимы	0,67	0,03
27.	эстонцы	0,61	0,03
28.	казахи	0,54	0,03
29.	осетины	0,53	0,03
30.	литовцы	0,51	0,03
31.	латыши	0,41	0,02
32.	курды	0,39	0,02
33.	гагаузы	0,38	0,02
34.	коми-пермяки	0,28	0,01
35.	арабы	0,26	0,01
36.	арабы	0,26	0,01
37.	румыны	0,26	0,01
38.	лезгины	0,24	0,01
39.	ногайцы	0,24	0,01
39.	чеченцы	0,24	0,01
40.	туркмены	0,22	0,01
41.	крымчаки	0,2	0,01
42.	венгры	0,18	0,01
43.	коми	0,18	0,01
44.	киргизы	0,14	0,01
45.	испанцы	0,11	0,01

В Автономной Республике Крым проживают представители еще около 80 национальностей, однако их численность не превышает 100 человек.

Нормотворча діяльність Верховної Ради АР Крим у сфері захисту прав та свобод мешканців Криму різних національностей

Відповідно до ч.2 статті 1 Конституції АР Крим повноваження, порядок формування і діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим визначаються Конституцією України і законами України, Конституцією Автономної Республіки Крим і нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань, віднесених до її компетенції.

У ході контент-аналізу НПА, ухвалених ВР АРК за період 2006 – 2011 рр., було виявлено тридцять один НПА, спрямований на захист прав та свобод громадян різних національностей.

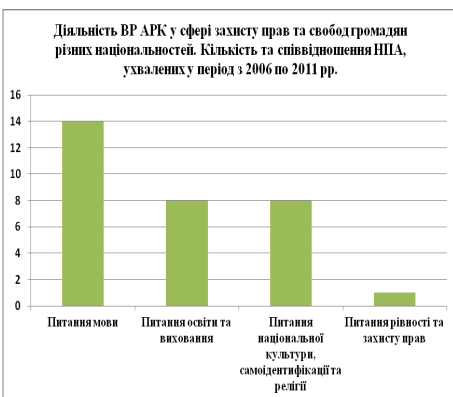
Ухвалені НПА можна розподілити по чотирьох напрямках:

Питання мови.

Питання освіти та виховання.

Питання національної культури, самоідентифікації і релігії.

Питання рівності та захисту прав.

Питання мови в діяльності ВР АРК.

У ході аналізу НПА, регламентуючих питання мови, було виявлено, що більшість з них (10-ть із 14-ти) декларують захист та розвиток дер-

жавної, російської та інших мов національних меншин в АР Крим; чотири декларують захист та розвиток виключно російської мови, мотивуючи це тим, що «Автономная Республика Крым – исторически сложившийся полиэтничный регион, на территории которого языком межнационального общения является русский язык. Это подтверждают результаты Всеукраинской переписи населения 2001 года, правовой основой которой является Конституция Украины, а целью – получение "достоверных, объективных и целостных данных, по которым должна реализовываться государственная политика по вопросам народонаселения". По итогам указанной переписи численность русских в Автономной Республике Крым составляет 1180441 человек, или 58,3 %. Считают русский язык родным 76,6 % всего населения Автономной Республики Крым... (...) Руководствуясь нормами части первой статьи 9 и части третьей статьи 10 Конституции Украины, а также статьями 10 и 14 Конституции Автономной Республики Крым, Законом Украины от 15 мая 2003 года № 802-IV "О ратификации Европейской хартии региональных языков или языков меньшинств", на основании которого Европейская хартия региональных языков или языков меньшинств является частью национального законодательства, констатировать, что в Автономной Республике Крым русский язык как язык большинства населения и приемлемый для межнационального общения используется во всех сферах общественной жизни и является региональным языком». (Постановление Верховной Рады Автономной Республики Крым от 26 мая 2010 года № 1747-5/10 О реализации конституционных гарантий на свободное использование русского языка в Автономной Республике Крым и содействию выполнению обязательств Украины по реализации норм Европейской хартии региональных языков или языков меньшинств).

Змістовний аналіз показав, що всі 14-ть ухвалених НПА, що декларують захист та розвиток державної, російської та інших мов національних меншин в АР Крим спрямовані, насамперед, на захист та розвиток російської мови.

Так, у Постанові ВР АРК «О ходе выполнения постановлений Верховной

Рады Автономной Республики Крым по вопросам использования государственного, русского и других языков в Автономной Республике Крым» № 391-5/07 від 22 березня 2007 р. усі доручення, рекомендації та заходи стосуються виключно підтримки російської мови, як то «(...) 3. Утвердить план ежегодных мероприятий по свободному развитию и использованию русского языка в сферах образования и культуры Автономной Республики Крым на 2007–2010 годы и смету расходов на мероприятия по свободному развитию и использованию русского языка в сферах образования и культуры Автономной Республики Крым на 2007 год. (...) 5.1. Обеспечивать ежегодное предоставление на утверждение Верховной Рады Автономной Республики Крым сметы расходов на мероприятия, утвержденные пунктом 3 данного Постановления, а также их своевременное выполнение и финансирование... (...) 6. Рекомендовать органам местного самоуправления и районным государственным администрациям в Автономной Республике Крым разработать и утвердить планы мероприятий по свободному развитию и использованию русского языка в сферах образования и культуры Автономной Республики Крым на 2007–2010 годы и ежегодно при формировании местных бюджетов предусматривать выделение ассигнований на эти цели. Державна та інші мови згадуються лише у дорученні «4. (...) Постоянной комиссии Верховной Рады Автономной Республики Крым по науке и образованию и Постоянной комиссии Верховной Рады Автономной Республики Крым по культуре, делам молодежи и спорту организовать проведение круглого стола по вопросам использования государственного, русского и других языков в Автономной Республике Крым с участием представителей республиканских национальных общественных объединений.»

Питання освіти та виховання в діяльності ВР АРК.

У ході аналізу НПА, регламентуючих питання освіти та виховання, було встановлено, що жоден з восьми документів не спрямовано на освітні та виховні заходи у сфері міжетнічної толерантності серед молоді.

Питання національної культури, самоідентифікації та релігії у діяльності ВР АРК.

У ході аналізу НПА було встановлено, що:

1). Дві Постанови ВР АРК - от 28 декабря 2010 года № 169-6/10 «ПРОГРАММА по обустройству и социально-культурному развитию депортированных и обеспечению межнационального согласия в Автономной Республике Крым на 2011 год.» та от 28 декабря 2010 года № 164-6/10 «ПРОГРАММА развития культуры и охраны культурного наследия на 2011–2015 годы» - не відповідають нормам Законодавства України, що регламентує розробку регіональних цільових програм, що суттєво впливає на їхню якість та робить ці програми суто декларативними, без конкретних заходів, спрямованих на соціально-культурний розвиток народів Криму та забезпечення міжнаціональної злагоди. Наприклад, документ «ПРОГРАММА развития культуры и охраны культурного наследия на 2011–2015 годы» представляє наступні заходи:

« - Проведение мероприятий

совместно с крымскими организациями национальных творческих союзов (выставки, концерты, вечера-памяти, конференции;

Обеспечение защиты и развития языков и культур народов и национальных групп, проживающих в АРК;

Создание благоприятных условий для развития народного творчества, художественной самодеятельности, творческого самовыражения населения.»

2). Три НПА спрямовані на збереження історико-культурної спадщини кримських караїмів та кримчаків.

3). У постанові № 369-6/11 від 18 травня 2011 року йдеться «об объявлении территории бывшей *греческой* деревни Лаки в Бахчисарайском районе культурно-историческим памятником местного (Автономной Республики Крым) значения "Деревня Лаки"».

4). У Постанові ВР АРК від 18 травня 2011 року за № 371-6/11 «О сохранении культурного наследия Роик В.С.» йдеться, що «с целью популяризации *украинской культуры и сохранения культурного наследия* Героя Украины, заслуженного мастера народного творчества Украины, заслуженного художника Автономной Республики Крым Роик В.С.

1. Считать целесообразным создание музея украинской вышивки имени Веры Роик;

обеспечить издание книг, посвященных памяти Роик В.С., в том числе 2-го издания (с дополнениями) авторской книги Роик В.С. "Мелодии на полотне";

предусмотреть в установленном порядке в бюджете Автономной Республики Крым на 2012 год ассигнования на финансирование вышеуказанных мероприятий.»

5). Постанова ВР АРК від 18 лютого 2009 року за № 1138-5/09 затверджує документ «Комплексный план ежегодных мероприятий по развитию *русской культуры, использованию русского языка, содержанию объектов и учреждений русской образовательной и культурно-исторической направленности* в Автономной Республике Крым на 2009–2015 годы».

Таким чином, з восьми проаналізованих НПА лише чотири можна вважати спрямованими на конкретні та регулярні заходи зі збереження культурної спадщини кримських караїмів, кримчаків та росіян.

Питання рівності та захисту прав в діяльності ВР АРК

НПА, ухвалені ВР АРК, за період 2006 – 2011 рр.:

1.РЕШЕНИЕ Верховной Рады Автономной Республики Крым от 22 апреля 2009 года № 1213-5/09 О недопущении пропаганды фашизма и расовой нетерпимости, реабилитации и героизации фашистских коллаборационистов.

Дане рішення є суто емоційним, кон'юнктурним та застосовує підхід подвійних стандартів. Під декларуванням «недопущения пропаганды фашизма и расовой нетерпимости, реабилитации и героизации фашистских коллаборационистов» прихована боротьба з політичними опонентами.

Словник міжетнічної толерантності

Етноцентризм — світоглядний принцип, представники якого вважають той етнос, до якого вони належать, таким, що має певні переваги перед усіма (чи багатьма) іншими етносами. Цим обумовлюється право свого етносу на виключне становище і провідну роль серед етносів певного народу, певної країни або й у більш широкому вимірі.

Етноцид — народонищення, процес, спрямований на винищення того чи іншого етносу (етносів). Етноцид може бути ініційований ідеологією та державною політикою (винищення євреїв, слов'ян нацистами), або ж, не будучи задекларованим офіційно, може лише спиратися на підтримку держави, основне населення якої і прово-

дить нищення інших народів — шляхом витіснення автохтонного населення з місць його проживання, економічного і політичного утиску.

Ідентичність етнічна — відчуття належності до певної етнічної спільноти, однаковості з іншими її членами внаслідок спільності історичної пам'яті, спогадів про єдиних предків та емоціональних зв'язків з батьківщиною, а також спільності основних компонентів культури, що звичайно виявляється у солідарності з членами цієї спільноти.

Інтеграція міжетнічна — процес зближення етносів-автохтонів та розташованих серед них різних за кількісним складом етнодисперсних груп, який підпорядкований створенню єди-

ної для усіх них поліетнічної держави-нації. Цей процес відрізняється від створення державних етнічних конгломератів тим, що в ньому відсутнє насильництво одного етносу над іншим (іншими). Міжетнічна інтеграція відбувається як органічне з'єднання етносів тому, що їй передують досить тривалі за історичним часом та близькосусідське у географічному просторі співіснування етносів на засадах переважаної етнічної взаємосимпатії або принаймні відсутності історично укоріненої, перманентної міжетнічної ворожнечі. Поштовхом до активної міжетнічної інтеграції може бути виникнення спільної зовнішньої небезпеки. (Джерело <http://etno.uaweb.org/>)

Крим толерантний

В Армянске 19 ноября прошел восьмой фестиваль «Армянский базар-2011», посвященный возрождению и развитию национальных культур народов Крыма. Выступления в рамках фестиваля проходили по девяти номинациям — инструментальная народная музыка, современная инструментальная музыка, народная песня, песни современных авторов, танцевальное народное творчество, современная хореография, календарные праздники, семейно-бытовые обряды, народно-поэтическое творчество. В празднике приняли участие национальные, эстрадные коллективы и отдельные исполнители без ограничения возраста, а также учащиеся общеобразовательных, внешкольных, профессионально-технических учебных заведений, изучающие народоведение, хореографию, фольклор народов Крыма, использующие в своем творчестве аутентичный фольклорный материал. На этом празднике Раздольненский район представлял Ковыльненский СДК, который не только достойно отстаивал честь района, но и получил награды от компетентного жюри. Грамотами Армянского городского совета были награждены крымскотатарский ансамбль танца «Тань йылдызы», руководитель Зарема Аблаева, фольклорные ансамбли «Калинка», «Рябинушка» и вокальная группа «Мерджан» под руководством Василия Овчинникова. Среди солистов были выделены Елена Харченко и Мавиле Умерова, обе талантливые исполнительницы коллектива «Калинка» и Александр Гриценко, солист ансамбля «Рябинушка». Но и это еще не все: дипломами лауреатов VIII фестиваля межнациональной дру-

жбы «Армянский базар» были награждены Евгения Ляшенко, Ленера Садыкова и Александра Ананьевна Крайчинская в номинации «За лучшее исполнительское мастерство».

И уже на следующий день после выступления в Армянске, наша талантливая молодежь дарит свои выступления на сцене другого фестиваля — «Гузель Кырым» в поселке Первомайское, который проводился уже в 13-й раз. По традиции в фестивале приняли участие танцоры, музыканты и певцы из разных регионов Кры-

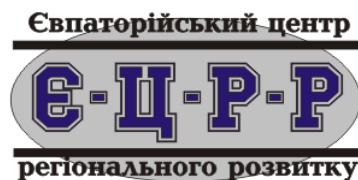
ма. Это национальные художественные коллективы, артисты, солисты исполнители Первомайского, Раздольненского и Советского районов, а также городов Бахчисарай, Симферополь, Саки, Феодосия, Красноперекопск, Армянск, Белогорск.

Фестиваль проводился по номинациям: инструментальная народная музыка, народная песня, танцевальное народное творчество, художественное чтение народнопоэтического или авторского творчества (сказки, легенды, предания, стихотворения, малые театральные постановки), декоративно-прикладное творчество, национальные блюда. В рамках фестиваля состоялась выставка декоративно-прикладного творчества, кни-

жная выставка, а также выставка национальной домашней утвари, предметов быта. По традиции жюри Фестиваля возглавил заслуженный деятель искусств Украины и Республики Татарстан, директор-художественный руководитель крымскотатарского фольклорного ансамбля «Къырым» Сервер Какура. Целью фестиваля является возрождение и развитие национальных культур народов Крыма, углубление процессов формирования культуры межнациональных отношений, интернационального и нравственного воспитания, дальнейшего развития и совершенствование национального искусства и пропаганда культурного наследия, активного использования духовных ценностей всех наций и народностей Крыма. Организаторами фестиваля выступили Первомайская районная государственная администрация, общественность первомайского района. Финансовую помощь в проведении мероприятия оказал Республиканский комитет Автономной Республики Крым по делам межнациональных отношений и депортированных граждан. И здесь ковыльненские артисты были удостоены внимания жюри и теплого приема публики. Почетными грамотами за активное участие в XIII региональном фестивале крымскотатарской культуры «Гузель Кырым» были награждены солисты Александр Гриценко и Ленера Садыкова, а также танцевальный ансамбль «Тань йылдызы» и вокальный коллектив «Мерджан». (Джерело <http://www.kulturarazd.crimea.ua/>)

За підтримки Міжнародного Фонду «Відродження»
м. Київ, вул. Артема, 46
тел. +38 (044) 461 97 09
Факс +38 (044) 486 76 29
E-mail: irf@irf.kiev.ua
<http://www.irf.ua/>

ГО «Євпаторійський центр
регіонального розвитку»
м. Євпаторія, вул. Крупської, 36, к.11
тел./факс +38(06569) 2 90 60
E-mail: ecrr@ukr.net
<http://ngocrimea.wordpress.com>

Метою проекту «Дослідження стану міжетнічної толерантності в молодіжному середовищі Криму», що здійснюється громадською організацією «Євпаторійський центр регіонального розвитку» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» є проведення дослідження та підготовка інформативного аналітичного документу («Зеленої книги») для акцентування уваги місцевих органів влади на аспектах цієї проблеми задля протидії проявам нетолерантного ставлення молоді до представників інших національностей, нетерпимості та ксенофобії.

Інформація, викладена у цьому бюлетені, є винятковою відповідальністю ГО ЄЦРР та не обов'язково відображає точку зору Міжнародного Фонду «Відродження»